

สื่อสังคมกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21*

Social Media of Enhance 21st Century Education

นฤมล บุญส่ง (Naruemon Bunsong)**

บทคัดย่อ

สื่อสังคมได้รับความนิยมอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สามารถใช้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และถูกประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ กับบุคคลอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และฝึกการปฏิบัติทักษะด้านต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อการพัฒนาและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสื่อสังคมสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ีระหว่างครูและนักเรียนอีกด้วย

คำสำคัญ: สื่อสังคม, การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

---

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

** นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และครูประจำภาควิชาพื้นฐาน วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

Student of Diploma Program in Teaching Profession (Faculty of Education, North Bangkok University) and Teacher in Department of foundation , Panyapiwat Technological College, naruemonbun@panyapiwat.ac.th, 02-835-2559

Abstract

Social media is popular to the lifestyle of human being. It is available on the Internet and it's applied to educational benefits for exchanging information and sharing story with other people quickly. The education system of the 21st century focus learning and practicing skills of students by themselves for developing and responding to the changes that have happened. So, social media can help to learn that all the time. It can promote a good relationship between teacher and students.

Keywords: Social Media, The 21st Century Education

บทนำ

สื่อสังคมอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในทุกเพศทุกวัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งมีความเจริญก้าวหน้าของสื่อสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้เพื่อใช้สำหรับแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้ และเพื่อสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ด้วยปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ก้าวสู่สังคมออนไลน์ และโลกแห่งความรู้ที่ไร้ขอบเขตที่จำกัด ซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้ รวมถึงรูปแบบการเรียนการสอนก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

ด้านการศึกษาสื่อสังคมเช่น Facebook, Line, Twitter ถูกนำมาใช้มากขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างเท่าทันเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการนำสื่อสังคมมาใช้เพื่อเป็นช่องทางในการ เรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดเวลาด้วยทักษะที่หลากหลาย ที่นอกเหนือจากการถ่ายทอดจากผู้สอน หรือตำรา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการใช้สื่อสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งเสริมการลง มือกระทำ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยทักษะการคิดอย่างมีขั้นตอน ได้แก่ ทักษะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสาร (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ครูถูกเปลี่ยนจากการเป็นผู้บรรยายมาเป็นผู้ร่วม ออกแบบกิจกรรมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเสนอแนะผ่านวิธีการต่างๆ ผ่านการใช้เทคโนโลยี โดยผู้สอนสามารถตรวจงานและให้ข้อมูลย้อนกลับ ได้ทุกที่ ทุกเวลา แทรกความคิดเห็นได้ใช้เวลารวดเร็วกว่าในการเพิ่มเติม แก้ไข และเขียนคำแนะนำ อีกทั้ง สามารถเปรียบเทียบได้ระหว่างงานเขียนเก่ากับงานเขียนใหม่ (ชัยวัฒน์ แก้วพันงาม, 2559) เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้อย่างมีคุณภาพ

1. สื่อสังคม

1.1 ความหมาย

สื่อสังคม มีบทบาทที่สำคัญในการดำรงชีวิตในยุคของการพัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ซึ่งนำมาใช้ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างไร้พรมแดน มีผู้ให้ความหมายของสื่อสังคมไว้มากมาย และอาจมีความเหมือนและแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้บัญญัติ คำว่า “Social Media” ไว้ว่า “สื่อสังคม” หมายถึงสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆผ่าน อินเทอร์เน็ตได้ สื่อเหล่านี้เป็นของบริษัทต่างๆ ให้บริการผ่านเว็บไซต์ของตน เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), ทวิตเตอร์ (Twitter), วิกิพีเดีย (Wikipedia) เป็นต้น

Williamson (2013) ให้ความหมาย สื่อสังคม (Social Media) ว่า คือส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่ เรียกว่าเว็บ 2.0 (Web 2.0) เป็นเครื่องมือออนไลน์ ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ มีการทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและ เครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อนุญาตให้แต่ละบุคคลเข้าถึงการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนสร้างเนื้อหา สื่อสารกับบุคคล อื่นๆ และการเข้าร่วมเครือข่ายออนไลน์ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว

พิชิต วิจิตรบุญรักษ์ (2554) สื่อสังคม คือ สื่อที่ผู้ส่งสารแบ่งปันสาร ซึ่งอยู่ในรูปแบบต่างๆ ไปยัง ผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์โดยสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือผู้รับสารด้วยกันเอง ซึ่ง สามารถแบ่งสื่อสังคมออกเป็นประเภทต่างๆ ที่ใช้กันบ่อยๆ คือ บล็อก (Blogging) ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter and Microblogging) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) และการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media Sharing)

สรุปได้ว่า สื่อสังคม เป็นบริการ ที่ใช้ในการนำเสนอ แบ่งปัน เนื้อหาในรูปแบบของภาพ เสียง ข้อความ คลิปวิดีโอ และสื่อมัลติมีเดียร่วมกัน ของผู้ใช้ที่ทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งที่มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง

1.2 ประเภทสื่อสังคมที่เป็นที่นิยม

ประเภทของสื่อสังคมมีหลายรูปแบบด้วยกัน และมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการใช้ ประเภทของสื่อสังคมอาจแบ่งได้ ดังตารางที่ 1

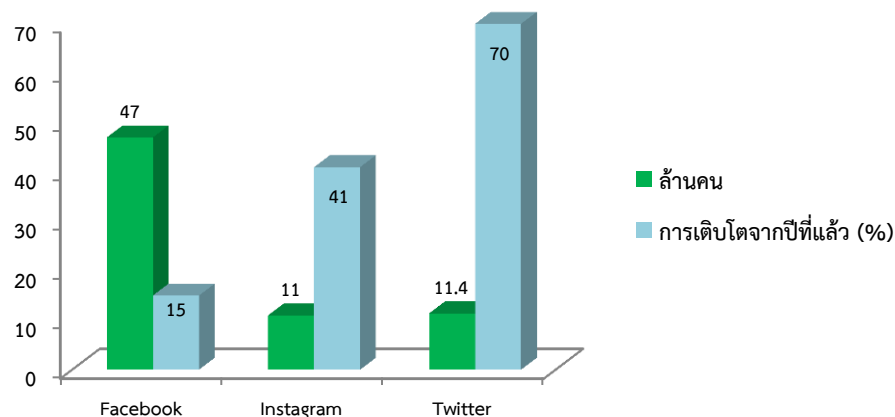
ตารางที่ 1 ประเภทของสื่อสังคม (ดัดแปลงจาก Andy Williamson, 2013)

ประเภทของสื่อสังคม	ความหมาย	ตัวอย่างสื่อสังคม
Social networking site	บุคคลหรือ หน่วยงานสามารถสร้างข้อมูล เผยแพร่ข้อมูล รูปภาพต่างๆ โดยที่บุคคลอื่น สามารถเข้ามาแสดงความเห็น ได้ต่อการสนทนา หรือแสดงความคิดเห็นได้	Facebook Badoo Google เป็นต้น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

Micro-blog	ใช้เผยแพร่ข้อมูล หรือข้อความสั้นๆ กับบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันได้ โดยอาศัยการใช้ # (hashtag)	Twitter Blauk Weibo เป็นต้น
Video and photo sharing website	ใช้สื่อสารข้อมูลรูปภาพ วิดีโอผ่านเว็บไซต์เพื่อแบ่งปัน ไปยังบุคคลอื่น	Youtube Instagram เป็นต้น
Personal and corporate blogs	ใช้บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เสมือนเป็นบันทึกไดอารี่ส่วนตัวในลักษณะไม่เป็นทางการ และสามารถแก้ไขได้ตามความต้องการ	Blogger Wordpress Bloggang เป็นต้น
Forums, discussion board and group Geo-spatial tagging	เป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการแสดงความคิดเห็น มีทั้งที่เป็นกลุ่มส่วนตัวและเปิดเผยต่อสาธารณะ เป็นการแสดงตำแหน่งที่อยู่ หรือที่เรียกว่า เช็คอิน พร้อมข้อความและรูปภาพผ่านสื่อสังคม	Google Groups Yahoo Groups Pantip Facebook Foursquare
Online multiplayer gaming platform	ใช้เสนอรูปแบบของการเล่นเกมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเล่นได้คนเดียวหรือหลายคน	Second life World of Warcraft

สื่อสังคมที่เป็นที่นิยม และเป็นที่ยึดกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ Facebook, Instagram และ Twitter เป็นต้น ดูจากสถิติการใช้งาน Social Media ของคนไทย ตลอดทั้งปี 2559 จนถึง เดือนพฤษภาคม 2560 ดังภาพที่ 1 ซึ่งถูกนำมาใช้ในจุดประสงค์หลักคือการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลไม่ว่าจะเป็นกิจส่วนตัว หรือ ประโยชน์ทางธุรกิจ

ภาพที่ 1 สถิติการใช้งาน Social Media ของคนไทย ตลอดทั้งปี 2559 จนถึงเดือนพฤษภาคม 2560 (สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่, 2560)

1. Facebook : สื่อสังคมมีมากกว่า 500 ประเภท แต่โดยทั่วไปเฟซบุ๊ก เป็นที่นิยมมากที่สุด และเข้าใช้มากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากร (Thomas Steiner *et. Al*, n.d) คนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการใช้เฟซบุ๊ก เพราะสามารถเชื่อมโยง ติดต่อกับบุคคลที่ไม่รู้จักและไม่เคยพบเห็นมาก่อน และสามารถโพสต์ สถานะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการไปท่องเที่ยว ที่ไหน และทำอะไรบ้าง โดยที่ไม่ต้องห่วงความเป็นส่วนตัว เพราะสามารถกำหนดความเป็นส่วนตัวของโพสต์ต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง (Bob Mathews, n.d) นอกจากจะใช้ติดต่อข่าวสารแล้ว ยังสามารถใช้ประชาสัมพันธ์ข้อมูล โฆษณา หรือกระทั่งขายสินค้าและบริการ

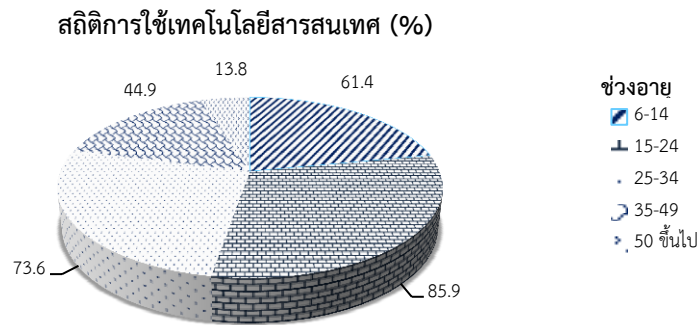
2. Instagram : เป็นเว็บไซต์แบ่งปันรูปภาพและวิดีโอต่างๆ โดยถูกออกแบบมาสำหรับการใช้กับโทรศัพท์มือถือ โดยมีเจตนาให้ผู้ที่ชอบถ่ายรูปบนมือถือของตน และสามารถอัปโหลดภาพได้ทันทีผ่านแอปพลิเคชัน Instagram (Jenn Herman, 2014) ซึ่งเป็นสื่อสังคมหนึ่งที่เป็นที่นิยมเพราะสามารถเชื่อมต่อกับเพื่อน ครอบครัว และแบ่งปันบริการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และกลายเป็นสื่อใหม่ที่โดดเด่นในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปี ตั้งแต่มีการเปิดตัวในเดือนตุลาคม 2010 (Yuheng Hu *et.al*, 2014)

3. Twitter : เป็นสื่อสังคมชนิดหนึ่งที่มีการจำกัด ขนาดของการโพสต์ในแต่ละครั้ง โดยการโพสต์แต่ละครั้งพิมพ์ได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร (Bob Mathews, n.d) ซึ่งปัจจุบันทวีเตอร์เป็นที่นิยมใช้งานมากประเภทหนึ่ง เพราะใช้งานได้ง่าย สะดวก และใช้เวลาไม่มาก อีกทั้งเป็นที่นิยมขององค์กรต่างๆ ที่ใช้ทวีเตอร์ในการแจ้งกิจกรรมต่างๆ และความเคลื่อนไหวของธุรกิจ เพื่อไม่ให้ขาดการติดต่อกับสังคม

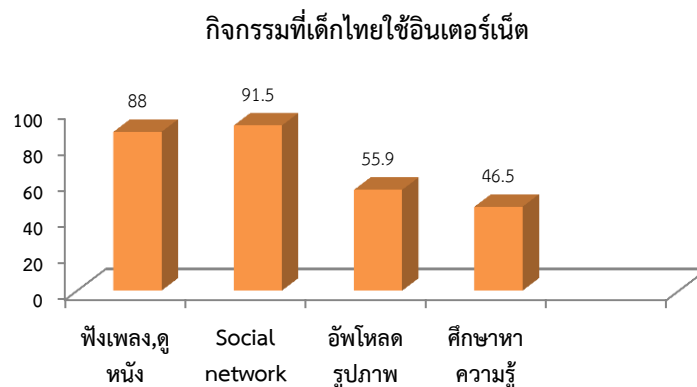
นอกจากนี้ยังมีสื่อสังคมมากมายที่เป็นที่นิยม เช่น Line, Web blog, You tube และ Google ซึ่งสื่อสังคมต่างๆ ดังที่กล่าวมาเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในวงการการประกอบธุรกิจการค้า รวมถึงวงการการศึกษา สำหรับประเทศไทยได้มีการตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการใช้สื่อสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อส่งเสริมเรียนรู้ผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยี

1.3 สถิติการใช้สื่อสังคมในสังคมไทย

ปัจจุบันคนไทยมีแนวโน้มการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีการใช้ในทุกเพศทุกวัย จากข้อมูลทางสถิติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2559 จะเห็นได้ว่า ช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดคือร้อยละ 85.9 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.6 แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สถิติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังคมไทยช่วงอายุต่างๆ ในปี 2559 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2559)

ภาพที่ 3 สถิติใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กไทย ในปี 2559 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559)

จากข้อมูลทางสถิติใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กไทย ในปี 2559 แสดงดังภาพที่ 3 พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ที่ใช้คือ สื่อสังคม หรือ social network หรือ social media สูงถึงร้อยละ 91.5 รองลงมาคือการใช้ดาวนโหลด ดูหนัง ฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 88 อัพโหลดรูปภาพ วิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 55.9 และใช้สำหรับศึกษาหาความรู้เช่น การดาวนโหลดเอกสาร หนังสือ หรือติดตามข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 46.5

ดังนั้นจากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ เรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังคมไทยในช่วงอายุต่างๆ และสถิติใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กไทย ในปี 2559 สรุปได้ว่าช่วงอายุที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสูงสุดคือช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี และส่วนใหญ่จะถูกใช้ในสื่อสังคมจะเห็นได้ว่าช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี เป็นช่วงวัยของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนนักศึกษาในช่วงวัยนี้มีความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านทางสื่อสังคม

2. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ความรู้ในศตวรรษที่ผ่านมามีการสั่งสมและถ่ายทอดผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้เป็นคนเก่ง เรียนรู้อย่างรอบด้าน แต่การเรียนรู้วิทยาศาสตร์เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 เนื่องด้วยบริบทของปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงสู่สังคมออนไลน์และโลกแห่งความรู้ที่ไร้พรมแดน (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2558) แต่เดิมผู้เรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรจะต้องเกิดผลการเรียนรู้ 3Rs ได้แก่

Reading	หมายถึง อ่านหนังสือออก
Writing	หมายถึง เขียนหนังสือได้
Arithmetic	หมายถึง คิดเลขเป็น

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แรงบันดาลใจแห่งการเรียนรู้ ถือเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด และส่งผ่านแรงบันดาลใจเหล่านี้ไปยังผู้อื่น ถึงแม้ว่าในศตวรรษที่ผ่านมาจะให้ความสำคัญกับทักษะการอ่านออกเขียนได้ แต่ในศตวรรษที่ 21 แล้ว การอ่านออกเขียนได้คงไม่เพียงพอ (นพพล ชลารักษ์, 2558) ดังนั้นแล้วจึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมเนื้อหา และทักษะต่างๆ ให้เป็นไปตามกาลเวลา ต้องอาศัยทักษะต่างๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสาร (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551) ดังนี้

1. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ : หรือทักษะการรู้ ICT การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวิเคราะห์เข้าถึง จัดการบูรณาการ วัตถุประสงค์และสร้างสรรค์ข้อมูลในรูปแบบและสื่อต่างๆ รวมถึงเข้าใจในบทบาทของสื่อในสังคม

2. ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา : หรือทักษะการรู้คณิต ประกอบด้วย ทักษะการคิด และทักษะการแก้ปัญหา

2.1 ทักษะการคิด เป็นการใช้ความคิดในระดับสูง ได้แก่ การคิดอย่างสร้างสรรค์ และการคิดอย่างบูรณาการ

2.2 ทักษะการแก้ปัญหา เป็นการใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ ความสามารถทางสติปัญญาในทุกๆ ด้าน และนำความรู้จากประสบการณ์เดิมๆ มาประกอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณา เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. ทักษะการสื่อสาร : หรือทักษะการรู้ภาษา ความเข้าใจ การจัดการและสร้างสรรค์ด้วยวาจาอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างกับศตวรรษที่ 20 แสดงดังตารางที่ 2 โดยการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเน้นให้การเรียนรู้จากการปฏิบัติ ส่งเสริมการลงมือกระทำ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยทักษะการคิดอย่างมีขั้นตอน ร่วมกับการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและได้รับองค์ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2 ความแตกต่างการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 และศตวรรษที่ 21 (ดัดแปลงจาก แม็คเค็ดดูเคชั่น, 2558)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20	การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
เรียนตามหลักสูตร	เรียนรู้จากการทำโครงการงาน
จัดการเรียนการสอนแบบตายตัว	จัดการเรียนการสอนตามความต้องการ
จัดการเรียนการสอนแบบเดียวกันทั้งห้อง	จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามรายบุคคล
เรียนตามหนังสือ	เรียนรู้โดยเทคโนโลยีสารสนเทศ
สอบเพื่อวัดผล	ประเมินเป็นระยะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
เรียนเพื่อใหจบ	เรียนรู้เพื่อชีวิต

3. การประยุกต์ใช้สื่อสังคมในการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องก้าวข้ามผ่านคำว่า ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ถึงแม้ความรู้ที่อยู่ใน การปฏิบัตินั้นจะเป็นความรู้ที่ไม่ชัดเจน แต่ผู้เรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด และมี ความซับซ้อนมากที่สุดเช่นกัน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการดำรงชีวิตในยุคที่เกิดการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (นพพล ชลารักษ์, 2558) และด้วยสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้ ประเทศไทยมี การตื่นตัวด้านการศึกษามากขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ก่อตั้งสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งมี วิสัยทัศน์คือ ผู้เรียน สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและการให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการ เรียนการสอน การศึกษาขั้น พื้นฐาน และการศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอน, 2552) ได้ส่งเสริมการใช้สื่อสังคมในการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ เน้นทักษะทางด้าน การสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี โดยการเรียนการสอนต้องปลูกฝังการประยุกต์ใช้สื่อ สารสนเทศและเทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยความคิดวิเคราะห์ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความกล้า ตัดสินใจ โดยผู้เรียนสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารได้ตามความต้องการ (ประสาท เนืองเฉลิม, 2558) โดยมีครู เป็นผู้ชี้แนะ และให้คำปรึกษา เช่น การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตส่วนมากมีการจัดทำ เป็นลักษณะของชุดการเรียน ชุดการสอนที่จำลองกระบวนการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ มีการกำหนดรายละเอียด ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ คำแนะนำการเรียน คำแนะนำการใช้ แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา ในลักษณะของหน่วยการเรียน แบบฝึกปฏิบัติ และแบบทดสอบหลังเรียน โดยมีการใช้เครื่องมือสื่อสารผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิ กระดานสนทนา ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, 2559) ตัวอย่าง การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมกับการศึกษาทุกระบบ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมกับการศึกษาทุกระบบ

เรื่อง	ผลการศึกษา	เอกสารอ้างอิง
การศึกษาการใช้สื่อสังคม ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก วิชาการออกแบบ และผลิตสื่อ กราฟิกคอมพิวเตอร์ สำหรับ นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี	ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลัง การเรียนด้วยการใช้สื่อสังคม ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก ประเมินผลงานของผู้เรียนหลังการเรียนด้วยการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก และศึกษาความคิดเห็นของ ผู้เรียนระหว่างเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการใช้สื่อ สังคม ออนไลน์ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก จากการศึกษา พบว่า ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินผลงานของ ผู้เรียนจากการเรียนด้วยการใช้สื่อสังคม ร่วมกับการเรียนรู้เชิง รุก อยู่ในระดับ มาก และผลการศึกษาความคิดเห็นนักเรียน ที่มี ต่อการเรียนด้วยการใช้สื่อสังคม ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ใน ระดับมากที่สุด	พิพัฒน์ อัมพทุ และคณะ (2560)
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฟิสิกส์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสื่อสังคม เพื่อส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ไข ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และ ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 5 แผน จาก การศึกษาสรุปได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	พิชิตทอง ครอง พลขวา (2559)
การใช้รูปแบบการเรียนแบบ ผสมผสานผ่าน เครือข่ายสังคม ออนไลน์โดยใช้กรณีศึกษาด้วย วิดีโอแฮร์ริง และเพื่อพัฒนา ทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียน แบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้กรณีศึกษา ด้วยวิดีโอ แฮร์ริง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีมี คะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01	กุลธวัช สมาร รักษ์ และคณะ (2558)

ตารางที่ 3 (ต่อ) ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมกับการศึกษาทุกระบบ

เรื่อง	ผลการศึกษา	เอกสารอ้างอิง
การใช้สื่อสังคม(Social media)ในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม	นักเรียนใช้ โปรแกรม Line อยู่ในระดับมาก ส่วนในเรื่องของประโยชน์ของสื่อสังคม นักเรียนในระดับมากใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ส่วนความพึงพอใจต่อการใช้อสื่อสังคมของ นักเรียนพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก วิชาส่วนมากที่นักเรียนใช้สื่อสังคมเพื่อการทำงาน มากที่สุดคือวิชาประวัติศาสตร์ สาเหตุที่เลือกใช้อสื่อ สังคมออนไลน์ในการเรียนและการทำงาน ส่วนใหญ่พบว่าเกิดจากทำงานไม่ทัน งานมาก	วัฒนา เอี้ยวเส็ง (2557)
การนำสื่อสังคมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ลักษณะของการใช้อสื่อสังคมและสำรวจศักยภาพในการใช้อสื่อสังคมสำหรับการเรียนการสอน	โดยเลือกใช้อสื่อสังคม Facebook สำหรับการเรียนการสอน การวิจัยนี้ใช้วิธีการผสมของการวิจัยเชิงคุณภาพ เยาวชนมีความสนใจ และใส่ใจในเนื้อหา และกิจกรรมของชั้นเรียนผ่านการเข้าถึงผู้ร่วมชั้นเรียน และผู้สอนผ่านพื้นที่สังคมด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ	กัญจน์ ภาษี (2554)
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันทางอินเทอร์เน็ตด้วยการเขียนสะท้อนคิดผ่านสื่อสังคมที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	ผลการศึกษาพบว่า คะแนนทักษะทางสังคมหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และพฤติกรรมสื่อสารปฏิสัมพันธ์พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม และพฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้อสื่อสังคมของนักเรียนโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 91.1 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันทางอินเทอร์เน็ตด้วยการเขียนสะท้อนคิดผ่านสื่อสังคมอยู่ในระดับมาก	จุลมนี สุระโยธิน (2554)

สรุปได้ว่าแนวทางในการนำสื่อสังคมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในทุกศาสตร์ทั้งนี้เพื่อเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่างๆ อย่างรอบด้านและต่อเนื่อง โดยภาพรวมของการนำสื่อสังคมมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจอย่างมาก และได้รับความร่วมมือจนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะที่ตอบสนองต่อการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น อีกทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมีแนวโน้มที่ดี เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง

4. ข้อดีข้อเสียของการใช้สื่อสังคมในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

สื่อสังคมที่ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนล้วนมีประโยชน์ทั้งสิ้น ทั้งนี้เมื่อมีข้อดี ต่างก็มีข้อเสีย ตามมาด้วยเช่นกัน แสดงดังตารางที่ 4 โดยการนำสื่อสังคมมาใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนต่างก็มีเป้าหมายที่ แตกต่างกันไป เช่น รับส่งการบ้าน การติดต่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล การสอบถามในเรื่องที่สงสัย ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน หรือผู้สอนกับผู้เรียน เป็นต้น

ตารางที่ 4 ข้อดีข้อเสียของการใช้สื่อสังคมในการจัดการเรียนการสอน (ดัดแปลงจาก Williamson, 2013 และ Philippa Collin et.al, 2011)

ข้อดี	ข้อเสีย
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นการส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้แก่ผู้เรียน 2. เนื่องจากในปัจจุบันมีเว็บไซต์ที่เป็น Social Media ให้เลือกมากมาย เช่น Facebook, Twitter, Line ดังนั้นผู้เรียนสามารถเลือกใช้เว็บไซต์ที่เหมาะสมกับความต้องการได้ 3. เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการ Social Media ไม่มีค่าใช้จ่าย และเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และรวดเร็ว 4. เป็นการฝึกทักษะการสื่อสาร การมีส่วนร่วม รวมทั้ง ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคม 5. เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน 6. สร้างแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นสื่อที่กว้างหากผู้ใช้รู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือขาดวิจารณญาณอาจโดนหลอกหลวงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 2. เนื่องจากเป็นสื่อที่ค่อนข้างเปิดเผย อาจมีผู้หวังดี นำมาใช้ในทางเสียหาย 3. การขาดการคัดกรองในการสืบค้นข้อมูล และการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดการนำเสนอข้อมูลที่ผิดพลาด

สรุปได้ว่าสื่อสังคมหากนำมาใช้อย่างถูกต้อง และใช้อย่างมีวิจารณญาณก็จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน ผู้สอนสามารถจัดการการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสามารถพัฒนาความรู้และทักษะที่ต้องการได้อย่างเต็มศักยภาพ

บทสรุป

สื่อสังคมมีอิทธิพลอย่างมาก สำหรับด้านการศึกษาโดยมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สังคมไทยในปัจจุบันได้นำสื่อสังคมเข้ามามีบทบาท สร้างแรงผลักดันต่อการอยากรู้ อยากรเรียน และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ผู้เรียนสามารถสร้างความเข้าใจ สร้างแนวคิด เรื่องที่จะเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน กิจกรรมการเรียนรู้อาศัยประสบการณ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน สิ่งแวดล้อม และผู้สอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างถาวรซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการคิด การแก้ไขปัญหา ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างรอบด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัญจน์ ผลภาณี. (2554). แนวทางการใช้ สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) ในการเรียนการสอน. งานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักวิชาการบริหารธุรกิจ คณะอุตสาหกรรมบริการ วิทยาลัยดุสิตธานี.
- กุลธวัช สมารักษ์, ปณิตา วรรณพิรุณ และ พัลลภ พรสุริยะสุวิงศ์. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้กรณีศึกษา ด้วยวิดีโอแชตริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน, หน้า 205.
- จุลมรี สุระโยธิน. (2554). ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันทางอินเทอร์เน็ตด้วยการเขียนสะท้อนคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า 186-188.
- ชัยวัฒน์ แก้วพินงาม. (2559). เทคโนโลยีเพื่อการประเมินการเรียนรู้ภาษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 9, ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม: หน้า 445.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). นวัตกรรมและสื่อในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน: หน้า 576.
- นवल ชลารักษ์. (2558). “บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 (The Teacher's Role and Instruction in The 21st Century)”. วารสารมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (พฤษภาคม-กรกฎาคม), หน้า 65.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2558). “แนวการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning in Science)”. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน: หน้า 137.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). “สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต (Social Media: Future Media)”. Executive Journal, หน้า 99.
- พิชิตทอง ครองพลขวา. (2559). “การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ฟิสิกส์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 10, ฉบับพิเศษ : หน้า 612.
- พิพัฒน์ อัมพทุธ, ทิพรัตน์ สิทธิวงษ์ และดิเรก ธีระภูธร. (2560). ผลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกวิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 19, ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน: หน้า 154.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). สื่อสังคม-เครือข่ายสังคม. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2550, จาก <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=4357>
- แม็คเอ็ดดูเคชั่น. (2558). ครูอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : บริษัทแม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, หน้า 8.

- วัฒนา เอี้ยวเส็ง. (2557). การศึกษาการใช้สื่อสังคมออนไลน์(Social media)ในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่6โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. งานวิจัยในชั้นเรียน / งานวิจัยเชิงปฏิบัติการโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). “การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ 2559. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน. (2552). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). “คู่มือการใช้หลักสูตรวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6”. สาขาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่. (2560). “วิดีโอออนไลน์ การตลาดยุคใหม่ที่ไม่ควรพลาด”. กรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. หน้า.13
- อรวรรณ วงศ์แก้วโพธิ์ทอง. (ม.ป.ป). Social Media เครื่องมือเพิ่มศักยภาพทางธุรกิจ. Executive Journal. หน้า.63

ภาษาต่างประเทศ

- Collin, P., Rahilly, K., Richardson, I. and Third, A. (2011). The Benefits of Social Networking Services. Cooperative Research Centre for Young People, Technology and Wellbeing. Melbourne.
- Herman, J. (2014). The Ultimate Beginner’s Guide To Instagram. Jenn Herman.
- Hu, Y., Manikonda, L. and Kambhampati, S. 2014. What We Instagram: A First Analysis of Instagram Photo Content and User Types. Proceedings of the Eighth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media.
- Mathews, B. n.p. Facebook, Twitter, and Other SocialMedia—Teaching Tools Really?. Director of Training Design Science, Inc., p 5.Steiner, T., Verborghy, R., Vallés J.G., Walle, R.V.D. n.d. Adding Meaning to Facebook Microposts via a Mash-up API and Tracking Its Data Provenance. Universitat Politècnica de Catalunya, Department LSI, 08034 Barcelona, Spain.
- Williamson, A. (2013). Social Media Guidelines for Parliaments. Inter-Parliamentary Union, 9-10.